

Verkiezing en loting

Waarom dit boekje?

Elke vier jaar kiezen we een nieuwe gemeenteraad. Een gekozen raad, gebaseerd op politieke partijen. Een stelsel dat dateert uit 1917. Terwijl onze samenleving in de afgelopen 100 jaar onherkenbaar is veranderd, is dit stelsel vrijwel ongewijzigd gebleven. Inmiddels zien steeds meer mensen in dat democratie meer is dan een keer in de vier jaar stemmen op een politieke kandidaat. Wij geloven dat een gelote burgerraad de democratie kan verbreden en versterken. Wat ons betreft is Amersfoort de eerste stad waar in 2028 een permanente gelote burgerraad aan de slag gaat, náást de gekozen politieke raad. Volgens ons kan dat prima samen gaan. Dit boekje legt uit hoe dat er uit kan zien.

Initiatiefgroep Gelote Burgerraad Amersfoort

Democratie in Amersfoort 2028

Verkiezing en loting

Initiatiefgroep Gelote Burgerraad Amersfoort

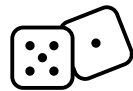
Gefeliciteerd!

Inhoud

Je hebt dit boekje thuisgestuurd gekregen omdat je 18 jaar bent geworden of omdat je net in Amersfoort bent komen wonen. Of misschien heb je het boekje meegenomen uit het stadhuis. Hoe dan ook: Gefeliciteerd! Je bent vanaf nu een burger met stemrecht! Meepraten en meedoen kon al, je woont immers in een stad waar iedereen er toe doet en waar iedereen kan meedoen. Vanaf nu klinkt jouw stem nog wat duidelijker door in de besluitvorming over onze stad: je geeft vorm aan de democratie!

1. Gefeliciteerd	3
2. Democratie	4
3. Gekozen gemeenteraad	6
4. Politiek	8
5. Jouw rol bij gemeenteraadsverkiezingen	10
6. Gelote burgerraad	12
7. Hoe het werkt	14
7.1 Agenderen	15
7.2 Inventariseren.....	16
7.3 Wikken en wegen	19
7.4 Beslissen	20
8. Jouw rol bij de burgerraad	23

loting

burgerraad

In Amersfoort kennen we twee vormen van democratie: een gekozen gemeenteraad en een gelote burgerraad. Zij nemen los van elkaar besluiten die daarna door het college van burgemeester en wethouders, ondersteund door ambtenaren, worden uitgevoerd.

Het woord democratie is een oud Grieks woord. Het is een combinatie van het Griekse woord 'demos', dat volk betekent, en van 'kratein' dat staat voor heersen. Letterlijk dus een volksheerschappij. De naam wordt gebruikt voor verschillende regeringsvormen, waar de mensen zelf kunnen deelnemen aan de beslissingen die van invloed zijn op de manier waarop hun land, provincie of stad wordt bestuurd.

In dit boekje wordt uitgelegd hoe de democratie in Amersfoort werkt en wat jouw rol daarin kan zijn.

verkiezingscampagnes

kieslijsten

verkiezingen

gemeenteraad

Democratie

verkiezingen per 4 jaar

Gekozen gemeenteraad

3

De gemeenteraad van Amersfoort is een gekozen raad, net als in de rest van Nederland. Deze bestaat uit 39 raadsleden die eens in de vier jaar door alle inwoners vanaf 18 jaar worden gekozen. De gemeenteraad komt een of twee keer per week bij elkaar om besluiten te nemen al of niet voorafgegaan door debat.

Meestal worden deze besluiten voorbereid door commissies. Soms kunnen inwoners daar hun mening geven maar ze kunnen geen beslissingen nemen over een onderwerp, dat kunnen alleen die 39 gekozen raadsleden.

Raadsleden zijn georganiseerd in politieke partijen die van elkaar verschillen door hun kijk op de maatschappij, bijvoorbeeld sociaal of liberaal, of door een bepaalde levensovertuiging, bijvoorbeeld christelijk of humanistisch. Er zijn zowel lokale afdelingen van landelijke partijen als partijen die alleen in Amersfoort bestaan. De partijen doen mee aan de verkiezingen met een lijst kandidaten waarop inwoners kunnen stemmen.

Politieke partijen schrijven meestal een verkiezingsprogramma waarin staat wat ze de vier jaar na de verkiezingen willen bereiken. Partijen die na de verkiezingen het college van burgemeester en wethouders vormen stellen een coalitieakkoord vast met daarin de belangrijkste doelen die zij in die vier jaar willen halen.

Raadsleden kunnen zich steeds weer opnieuw verkiesbaar stellen als hun partij dat wil.

Politiek

5

Jouw rol bij gemeenteraadsverkiezingen

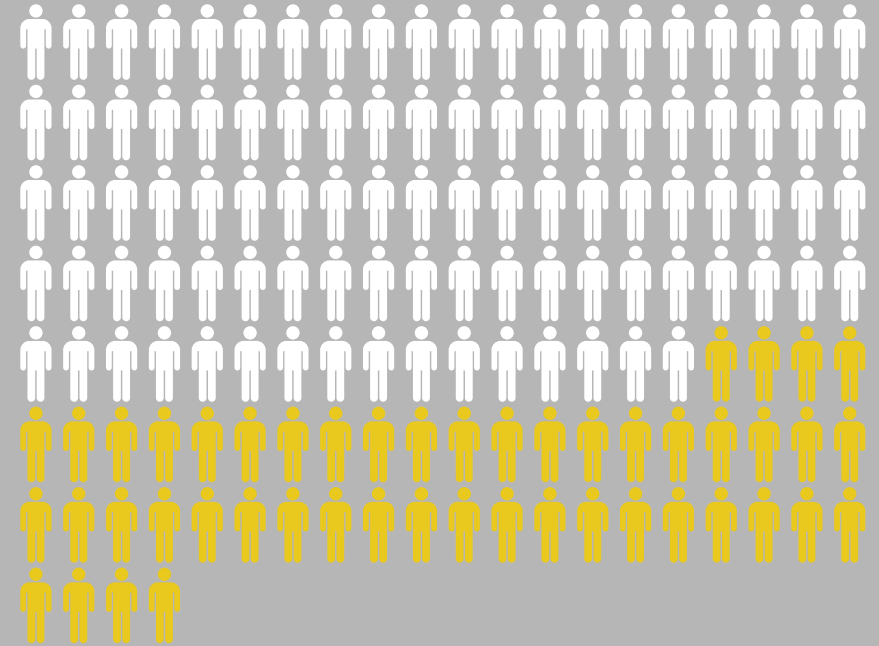
Eens in de vier jaar krijg je automatisch een oproep thuisgestuurd voor de gemeenteraadsverkiezingen. Dan kun je je stem uitbrengen. Dat is niet verplicht, maar het is wel een manier om indirect invloed uit te oefenen op het beleid. Meer invloed kun je verkrijgen door lid te worden van een politieke partij en een plaats te bemachtigen op de kieslijst van die partij.

In Amersfoort hebben we naast een gekozen gemeenteraad een gelote burgerraad. Beiden hebben hun eigen thema's. De thema's waar de gelote burgerraad over besluit worden door burgers zelf voorgedragen. De burgerraad wordt niet gekozen, maar bestaat uit ingelote deelnemers. Voor een burgerraad wordt dus geen verkiezing georganiseerd maar een loting.

De burgerraad is niet één raad, maar bestaat uit drie werkgroepen: de agendawerkgroep, de discussiewerkgroep en de besluitwerkgroep. Elke werkgroep bestaat uit gelote inwoners van 18 jaar of ouder uit de gemeente Amersfoort.

Elk jaar wordt 1/3 van iedere werkgroep vervangen door een nieuwe lichter gelote inwoners. Op deze manier worden steeds meer inwoners van Amersfoort betrokken bij het besturen van de stad. Door de roulatie wordt bovendien voorkomen dat mensen te lang in een werkgroep zitten en daardoor op de automatische piloot gaan werken. Tegelijk blijft er ook continuïteit in de groep. Er gaat geen kennis verloren.

Net als bij de gemeenteraad heeft de besluitvorming van een gelote burgerraad verschillende fasen. Die beschrijven we hieronder.

jaarlijks 1/3 nieuwe loting

Gelote
burgerraad

6

7

Hoe het werkt

7.1 Agenderen

Waarover besluit de burgerraad? De werkwijze van de gelote burgerraad begint met het verzamelen van vraagstukken. Iedereen kan een vraagstuk inbrengen bij de burgerraad. Jij ook! Ga daarvoor naar de website burgerraad.amersfoort.nl. Je kunt daar zien welke vraagstukken er zijn ingestuurd.

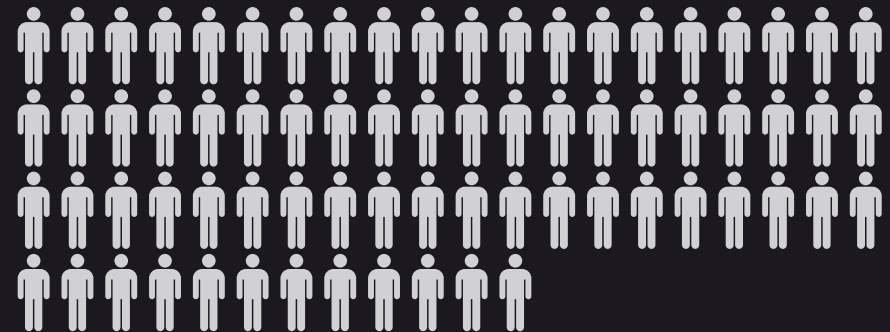
De agendawerkgroep bestaat uit 72 inwoners en maakt op basis van een aantal criteria een keuze uit de ingezonden vraagstukken, waar de burgerraad zich over gaat buigen. De agendawerkgroep komt tweemaal per jaar één dag bijeen. Op zo'n dag wordt na overleg een aantal vraagstukken gekozen.

7.2 Inventariseren

Voor elk gekozen vraagstuk bestaan vele oplossingen en kunnen meerdere plannen worden ontwikkeld. In deze tweede fase kan iedereen input leveren, ook mensen die een bepaald belang hebben bij een onderwerp. Dit kunnen inwoners zijn, maar ook bedrijven, belangenverenigingen, maatschappelijke stromingen enz.

De inbreng kan in de vorm van een analyse, een visie of zelfs een compleet uitgewerkt plan. Zo kunnen verschillende kanten van een bepaald vraagstuk worden belicht en wordt maximaal gebruik gemaakt van alle aanwezige kennis in de stad.

Alle ingestuurde visies en suggesties worden door de discussiegroep op een rij gezet, met elkaar vergeleken en waar mogelijk samengevoegd. Dit tussenresultaat wordt gepubliceerd waarna iedereen aanvullingen en op- of aanmerkingen bij de inventarisatie kan insturen. De definitieve inventarisatie wordt gepubliceerd en met alle inzenders gedeeld. Zo wordt voor iedereen duidelijk hoe verschillende mensen in de stad naar het vraagstuk kijken.

7.3 Wikken en wegen: de discussie

Elk plan heeft wel voor- en nadelen. Daarom is het belangrijk dat ideeën uit de inventarisatiefase bediscussieerd en met elkaar vergeleken worden. Dan kun je verschillende opties wegen. Soms kunnen deze worden samengevoegd. Vaak is ergens een compromis nodig tussen tegengestelde belangen.

De uitgewerkte plannen worden vervolgens zodanig beschreven dat de Besluitwerkgroep daar een besluit over kan nemen, inclusief een beschrijving van hoe de input van diverse mensen en belangen in het plan gewogen zijn.

De discussiewerkgroep bestaat ook uit 72 inwoners. Zij zijn voor langere tijd betrokken bij het proces want deze fase vraagt meer tijd en middelen en zal afhankelijk van elk vraagstuk anders kunnen worden ingericht. Deze werkgroep kan er per vraagstuk voor kiezen om zich op te splitsen in subgroepen. Ook kan de werkgroep zich laten informeren door experts. Dat kan bijvoorbeeld door inhoudelijke deskundigen, of door kenners van (eerdere) besluitvorming.

7.4 Beslissen: hoe werkt dat?

Het uiteindelijke besluit wordt genomen door de besluitwerkgroep, die bestaat uit 144 gelote inwoners. De besluitwerkgroep komt één dag bij elkaar. De leden van deze werkgroep krijgen een presentatie van elk vraagstuk en van de verschillende voorstellen die voor het vraagstuk zijn uitgewerkt. De presentaties worden gegeven door (een afvaardiging van) de discussiewerkgroep. Zij leggen ook verantwoording af over het proces en de inhoudelijke afwegingen die gemaakt zijn en hoe die wel of niet in het uiteindelijke voorstel voor besluit verwerkt zijn.

De voorstellen worden zodanig toegelicht en uitgelegd dat alle leden van de besluitwerkgroep een geïnformeerd besluit kunnen nemen over elk voorstel dat ter tafel ligt. De leden van de besluitwerkgroep kunnen vragen stellen over wat hen nog niet duidelijk is, maar er wordt geen discussie meer gevoerd over de inhoud van de voorstellen. Dat is namelijk al in de vorige fase gebeurd, op basis van alle input uit de stad.

Als voor alle deelnemers in de besluitwerkgroep duidelijk is waaruit gekozen kan worden, vindt een stemming plaats. Het plan met de meeste stemmen wordt ter uitvoering overgedragen aan het College van Burgemeester & Wethouders.

8

Jouw rol bij de burgerraad

Elk jaar weer heb je de kans te worden ingeloot voor een van de werkgroepen van de burgerraad. De loting is altijd persoonlijk dus je kunt niet iemand anders laten deelnemen in jouw plaats. Als je ingeloot wordt is deelnemen niet verplicht maar loting is voor onze democratie wel heel belangrijk.

Dus, als je ingeloot wordt, doe meel Afhankelijk van welke groep is de tijdsbesteding een of meer dagen. Met name de discussiewerkgroep is een intensieve betrokkenheid waarvoor niet iedereen tijd vrij wil of kan maken. Daar staat dan ook een vergoeding tegenover bij deelname. Ook als je niet wordt ingeloot kun je meedoen, simpelweg door je mening te geven of ideeën te delen op burgerraad.amersfoort.nl.

© 2022, Initiatiefgroep Gelote Burgerraad | Gerard Chel, Nicole Esteje,
Valentijn Verpaalen, Harmen Zijp, Bert Veenstra, Peter Hartkamp.
Dit werk valt onder een CC-BY 4.0 licentie. Zie voor meer informatie
<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.nl>

Met dank aan de gemeente Amersfoort

Wat kan ik nu al doen?

Een permanente gelote burgerraad ligt in het verschiet. Maar we zijn er nog niet. Om daadwerkelijk in 2028 een democratie van verkiezingen en loting te hebben moet er nog veel gebeuren. Van plan tot actie, samenwerken met de Amersfoortse politiek, gemeenteraad en bestuur, communicatie en het opzetten van wijknetwerken.

Meedoen kan op elk moment, het kan eenmalig zijn of gedurende een wat langere tijd. Wat je wilt. Meld je aan via www.geloteburgerraad.nl. Daar vind je ook meer informatie en antwoorden op veelgestelde vragen. Staat jouw vraag er niet bij: mail het ons, dan gaan we jouw vraag beantwoorden en erbij zetten.

